

Crna Gora

DECENIJA
OBNOVE
NEZAVISNOSTI
HILJADU GODINA
DRŽAVNOSTI
2016

Da je vječna Crna Gora

Vlada Crne Gore
Zavod za statistiku

Bruto domaći proizvod Crne Gore za 2015. godinu

Stopa realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u 2015. godini iznosila je 3,4%.

U ovom saopštenju objavljuju se rezultati obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore za 2015. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi, u tekućim i stalnim cijenama prema ESA 2010 metodologiji.

Bruto domaći proizvod Crne Gore u 2015. godini iznosio je 3 625 miliona eura, dok je u 2014. godini iznosio 3 458 milion eura.

Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2015. godini iznosio je 5 826 eura, dok je u 2014. godini iznosio 5 561 eura.

Tabela 1. Bruto domaći proizvod

	2014	2015
1. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, mil. EUR	3 458	3 625
2. Stanovništvo, hilj.	621,8	622,2
3. Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR $3 = (1/2)$	5 561	5 826
4. Bruto domaći proizvod u stalnim cijenama (cijene prethodne godine), mil. EUR	3 422	3 575
5. Realni rast BDP-a (%) (BDP u stalnim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100	1,8	3,4
6. Nominalni rast BDP-a (%) (BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100	2,8	4,8
7. Deflator (%) (BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u stalnim cijenama tekuće godine) x 100 - 100	1,1	1,4

Tabela 2. Bruto vrijednost proizvodnje i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2014. – 2015. godina

u hilj. EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto vrijednost proizvodnje		Intermedijalna potrošnja		Bruto dodata vrijednost	
		2014	2015	2014	2015	2014	2015
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	451 061	483 662	170 975	189 065	280 086	294 597
B	Vađenje rude i kamena	66 065	70 260	26 307	28 739	39 758	41 521
C	Prerađivačka industrija	478 261	523 043	344 093	373 622	134 168	149 422
D	Snabdijevanje električnom energijom	239 660	231 800	100 911	105 688	138 749	126 112
E	Snabdijevanje vodom	97 363	93 012	33 409	22 903	63 954	70 109
F	Gradevinarstvo	504 028	538 789	386 048	401 405	117 980	137 385
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	805 994	827 671	408 093	393 763	397 901	433 908
H	Saobraćaj i skladištenje	322 570	348 112	198 187	214 885	124 383	133 227
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	448 263	534 992	219 903	259 423	228 360	275 569
J	Informisanje i komunikacije	271 964	287 477	125 833	133 555	146 131	153 922
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	253 653	269 300	89 653	101 227	164 000	168 072
L	Poslovanje nekretninama	309 216	311 682	84 844	81 607	224 372	230 075
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	240 126	250 773	141 759	154 606	98 367	96 167
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	132 110	111 311	94 580	71 168	37 530	40 143
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	367 649	394 241	116 849	122 508	250 800	271 733
P	Obrazovanje	180 773	178 707	28 697	27 213	152 076	151 495
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	189 183	199 797	58 683	61 226	130 500	138 571
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	96 935	108 636	50 302	53 999	46 633	54 636
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	44 281	45 480	20 574	19 916	23 707	25 564
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela				
Ukupno						2 799 455	2 992 227
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode						658 467	632 507
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		5 499 155	5 808 745	2 699 700	2 816 518	3 457 922	3 624 734

Tabela 3. Indeksi nominalnog rasta, struktura BDP-a i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2014. - 2015. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		Indeksi nominalnog rasta ¹	Struktura BDP- a (%)	
		2014	2015		2014	2015
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	280 086	294 597	105,2	8,1	8,1
B	Vađenje rude i kamena	39 758	41 521	104,4	1,1	1,1
C	Prerađivačka industrija	134 168	149 422	111,4	3,9	4,1
D	Snabdijevanje električnom energijom	138 749	126 112	90,9	4,0	3,5
E	Snabdijevanje vodom	63 954	70 109	109,6	1,8	1,9
F	Građevinarstvo	117 980	137 385	116,4	3,4	3,8
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	397 901	433 908	109,0	11,5	12,0
H	Saobraćaj i skladištenje	124 383	133 227	107,1	3,6	3,7
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	228 360	275 569	120,7	6,6	7,6
J	Informisanje i komunikacije	146 131	153 922	105,3	4,2	4,2
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	164 000	168 072	102,5	4,7	4,6
L	Poslovanje nekretninama	224 372	230 075	102,5	6,5	6,4
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	98 367	96 167	97,8	2,8	2,7
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	37 530	40 143	107,0	1,1	1,1
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	250 800	271 733	108,3	7,3	7,5
P	Obrazovanje	152 076	151 495	99,6	4,4	4,2
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	130 500	138 571	106,2	3,8	3,8
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	46 633	54 636	117,2	1,3	1,5
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	23 707	25 564	107,8	0,7	0,7
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela			
Ukupno		2 799 455	2 992 227	106,9	81,0	82,6
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		658 467	632 507	96,1	19,0	17,4
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		3 457 922	3 624 734	104,8	100,0	100,0

¹ Indeks nominalnog rasta = (BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) * 100

Tabela 4. Bruto dodata vrijednost, u tekućim i stalnim cijenama, i stope realnog rasta, 2015. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)			Stope realnog rasta (%) ²
		Tekuće cijene 2014	Tekuće cijene 2015	Stalne cijene 2015	2015
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	280 086	294 597	285 837	2,1
B	Vađenje rude i kamena	39 758	41 521	41 115	3,4
C	Prerađivačka industrija	134 168	149 422	142 167	6,0
D	Snabdijevanje električnom energijom	138 749	126 112	132 228	-4,7
E	Snabdijevanje vodom	63 954	70 109	63 904	-0,1
F	Građevinarstvo	117 980	137 385	123 525	4,7
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	397 901	433 908	414 857	4,3
H	Saobraćaj i skladištenje	124 383	133 227	130 370	4,8
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	228 360	275 569	266 254	16,6
J	Informisanje i komunikacije	146 131	153 922	150 787	3,2
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	164 000	168 072	169 903	3,6
L	Poslovanje nekretninama	224 372	230 075	229 532	2,3
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	98 367	96 167	102 492	4,2
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	37 530	40 143	37 438	-0,2
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	250 800	271 733	257 484	2,7
P	Obrazovanje	152 076	151 495	151 619	-0,3
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	130 500	138 571	133 997	2,7
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	46 633	54 636	48 406	3,8
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	23 707	25 564	24 971	5,3
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		2 799 455	2 992 227	2 906 885	3,8
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		658 467	632 507	668 273	1,5
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD		3 457 922	3 624 734	3 575 158	3,4

² Stopa realnog rasta = (BDV u stalnim cijenama tekuće godine / BDV u tekućim cijenama prethodne godine) * 100 - 100

Tabela 5. Bruto dodata vrijednost i struktura BDP-a u stalnim cijenama, 2015. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)	Struktura BDP-a (%)
		2015	2015
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	285 837	8,0
B	Vađenje rude i kamena	41 115	1,2
C	Prerađivačka industrija	142 167	4,0
D	Snabdijevanje električnom energijom	132 228	3,7
E	Snabdijevanje vodom	63 904	1,8
F	Građevinarstvo	123 525	3,5
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	414 857	11,6
H	Saobraćaj i skladištenje	130 370	3,6
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	266 254	7,4
J	Informisanje i komunikacije	150 787	4,2
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	169 903	4,8
L	Poslovanje nekretninama	229 532	6,4
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	102 492	2,9
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	37 438	1,0
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	257 484	7,2
P	Obrazovanje	151 619	4,2
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	133 997	3,7
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	48 406	1,4
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	24 971	0,7
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		2 906 885	81,3
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		668 273	18,7
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)		3 575 158	100,0

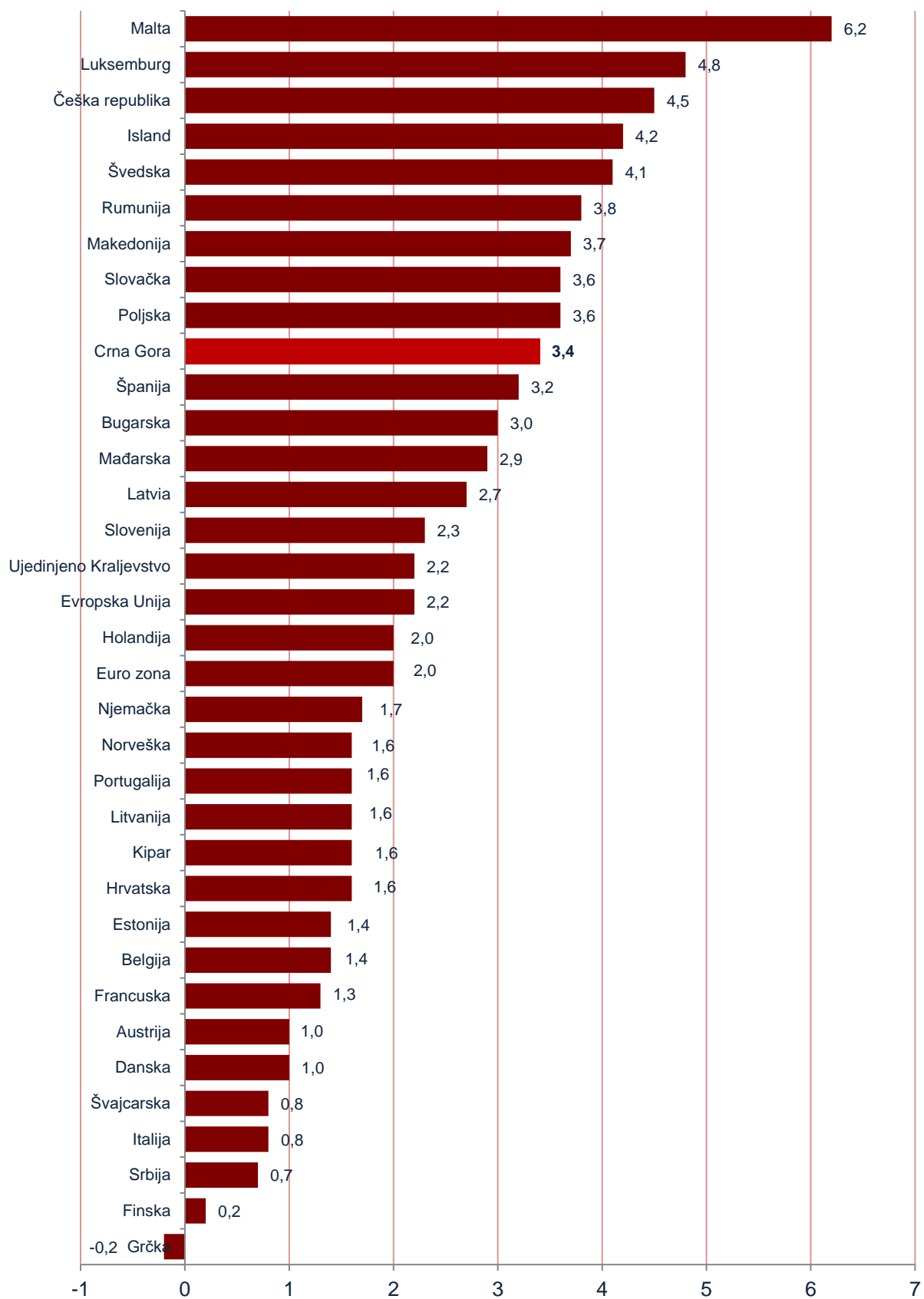
Tabela 6. Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama, 2014. - 2015. godina

Kategorija potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2014	2015	2014	2015
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	3 444 741	3 573 379	99,6	98,6
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	2 774 846	2 871 863	80,2	79,2
1.2= (a+b)	Potrošnja države	669 895	701 516	19,4	19,4
a)	<i>individualna</i>	317 442	321 812	9,2	8,9
b)	<i>kolektivna</i>	352 453	379 704	10,2	10,5
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	657 123	736 277	19,0	20,3
3	Promjene zaliha	42 117	-10 561	1,2	-0,3
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-686 059	-674 361	-19,8	-18,6
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 388 138	1 539 210	40,1	42,5
a)	<i>izvoz roba</i>	357 496	325 286	10,3	9,0
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 030 642	1 213 924	29,8	33,5
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	2 074 197	2 213 571	60,0	61,1
a)	<i>uvoz roba</i>	1 733 900	1 788 803	50,1	49,3
b)	<i>uvoz usluga</i>	340 297	424 768	9,8	11,7
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	3 457 922	3 624 734	100,0	100,0

Tabela 7. Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama, 2014. - 2015. godina

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2014	2015	2014	2015
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	3 465 499	3 519 289	101,3	98,4
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	2 801 576	2 836 598	81,9	79,3
1.2= (a+b)	Potrošnja države	663 923	682 691	19,4	19,1
a)	<i>individualna</i>	314 049	318 661	9,2	8,9
b)	<i>kolektivna</i>	349 875	364 030	10,2	10,2
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	660 887	735 633	19,3	20,6
3	Promjene zaliha	13 769	17 713	0,4	0,5
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-717 697	-697 476	-21,0	-19,5
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 380 185	1 467 859	40,3	41,1
a)	<i>izvoz roba</i>	360 198	331 915	10,5	9,3
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 019 987	1 135 944	29,8	31,8
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	2 097 881	2 165 335	61,3	60,6
a)	<i>uvoz roba</i>	1 759 233	1 805 301	51,4	50,5
b)	<i>uvoz usluga</i>	338 648	360 034	9,9	10,1
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)	3 422 458	3 575 158	100,0	100,0

Grafik 1. Međunarodni pregled stopa realnog rasta BDP-a, 2015. godina

Podaci o stopama realnog rasta BDP-a koje objavljuje EUROSTAT nalaze se na internet adresi:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/printTable.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00115&printPreview=true#>

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Metodološki koncept, definicije i klasifikacije

Korišćena metodologija je u skladu sa Sistemom nacionalnih računa (SNA 2008) i Evropskim sistemom nacionalnih računa (ESA 2010).

ESA 2010 definiše koncepte, definicije i računovodstvena pravila koja se primjenjuju za obračun podataka nacionalnih računa u cilju postizanja međunarodne uporedivosti. ESA 2010 predstavlja skup međusobno povezanih i konzistentnih tabela, računa, klasifikacija i bilansa koji predstavljaju statističko-dokumentacionu osnovu za praćenje privrednih aktivnosti.

Bruto domaći proizvod (BDP) mjeri ukupnu vrijednost dobara i pruženih usluga koje su proizvele rezidentne institucionalne jedinice.

Klasifikacija ekonomskih jedinica po djelatnostima u skladu je sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja je usklađena sa Klasifikacijom ekonomskih djelatnosti Evropske zajednice (NACE Rev.2).

Metodologija obračuna

Zavod za statistiku sprovodi obračun BDP-a po proizvodnoj i potrošnoj metodi i obračuni su međusobno nezavisni.

Obračun BDP-a uključuje sve djelatnosti unutar granica proizvodnje definisane metodologijama SNA 2008 i ESA 2010 i obuhvata cjelokupnu teritoriju Crne Gore.

Procjena neobuhvaćene ekonomije tj. podizvještavanje, za legalni dio ekonomskih aktivnosti, djelimično je uključena u obračun BDP-a.

Nelegalne aktivnosti: droga, prostitucija, krijumčarenje ljudi, nelegalna trgovina CD-a, nelegalno korišćenje softvera, prodaja oružja i dr. nijesu uključene u obračun BDP-a .

Proizvodna metoda

Osnovne kategorije obračuna BDP-a po proizvodnoj metodi su:

Bruto vrijednost proizvodnje se definiše kao tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga. Obračunata je po djelatnostima u približnim osnovnim cijenama, jer su sve subvencije tretirane kao subvencije na proizvode i uzete u obračun na nivou nacionalne ekonomije.

Intermedijalna potrošnja po nabavnim cijenama je vrijednost proizvoda i usluga koji se transformišu, koriste ili troše u procesu proizvodnje.

Bruto dodata vrijednost predstavlja razliku između bruto vrijednosti proizvodnje i intermedijalne potrošnje.

Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama iskazuje vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga rezidentnih jedinica, tj. zbir bruto dodatih vrijednosti po djelatnostima i poreza na proizvode umanjениh za subvencije na proizvode.

U obračun intermedijalne potrošnje po djelatnostima uključene su usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene (FISIM) čime je obračun BDP-a usklađen sa Evropskim standardima.

Tekuće cijene

Obračun bruto dodate vrijednosti u tekućim cijenama najvećim dijelom zasniva se na podacima Finansijskih iskaza (Bilans uspjeha i Statistički aneks) za privredna društva i druga pravna lica i podacima redovnih statističkih istraživanja.

Kvalitet podataka Finansijskih iskaza je poboljšán dodatnim procjenama uz korišćenje podataka iz statistike poljoprivrede, industrije, građevinarstva, trgovine na veliko i malo, turizma, saobraćaja i ostalih statistika. Takođe, korišćeni su i administrativni podaci Centralne banke Crne Gore, Poreske uprave, Uprave carina i Ministarstva finansija.

Korišćeni podaci prilagođeni su metodološkim zahtjevima ESA 2010, a u pojedinim slučajevima su izvršene procjene na osnovu raspoloživih podataka.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po proizvodnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Za sektor Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode dvostruke deflacije, a za ostale sektore primijenjen je metod jednostruke ekstrapolacije.

Potrošna metoda

Tekuće cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi u tekućim cijenama zasniva se na podacima iz redovnih istraživanja Zavoda za statistiku, Ministarstva finansija, Centralne banke Crne Gore, Uprave carina i Poreske uprave.

Za obračun lične potrošnje domaćinstava korišćeni su podaci iz redovnih istraživanja Zavoda za statistiku, kao i iz različitih administrativnih i ostalih raspoloživih izvora. Korišćena je COICOP klasifikacija na četvrtom nivou. Za obračun lične potrošnje domaćinstava primijenjen je metod Robnih tokova (Commodity flow approach) koji predstavlja balans svih tokova roba i usluga proizvedenih i uvezenih na jednoj strani i korišćenih i izvezenih na drugoj strani.

Podaci o izdacima države izračunati su na osnovu podataka Ministarstva finansija i Završnog računa budžeta Crne Gore. Individualna potrošnja države obuhvata rashode za obrazovanje, zdravstvo, socijalnu zaštitu, sport, kulturu i rekreaciju. Ostali rashodi države predstavljaju kolektivnu potrošnju (opšte javne službe, vojna i civilna odbrana sa ministarstvom, stambeno-komunalni poslovi i sl.).

Bruto investicije u osnovna sredstva obračunate su na osnovu metode Robnih tokova (Commodity flow approach), korišćenjem podataka iz redovnih statističkih istraživanja i finansijskih iskaza privrednih društava.

Podaci o izvozu i uvozu roba i usluga zasnivaju se na podacima Bilansa plaćanja Centralne banke Crne Gore. Podaci platnog bilansa Crne Gore su od 2013.god. u skladu sa novom metodologijom MMF-a (BPM6).

Stalne cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Na osnovu raspoloživih podataka obračun je izvršen u stalnim cijenama primjenom metode ekstrapolacije za potrošnu kategoriju Potrošnja države, a za sve ostale potrošne kategorije obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode deflacije.

Detaljna serija podataka prema ESA 2010 u tekućim i stalnim cijenama nalazi se na web stranici Zavoda za statistiku www.monstat.org

Broj saopštenja: **179**

Podgorica, 30. septembar 2016. godine

Tiraž: 60 primjeraka

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, tel/fax (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:

Odsjek makro-ekonomskih statistika i nacionalnih računa

tel/fax +382-20-223 435

Web: www.monstat.org

email: contact@monstat.org

Prilikom korišćenja ovih podataka navesti izvor
